
Från hembygdsarbetet

Almunge Hembygds-gille

På årsmötet berättade vår ordförande om människans tillblivelse i Afrika för ca 200 000 år sedan och hur man spred sig över jorden, för att nå Almunge för drygt 4000 år sedan. I april fortsatte berättarkvällarna med en film om träskarabernas liv i sydöstra Irak, vilka numera är utrotade.

Valborgsmässoafton firades med vartal, körsång, värmande brasa och storlaget fyrverkeri i Lions regi.

Torslundsdagen, den andra söndagen i juni, inleddes som brukligt är med friluftsgudstjänst, samt sång och musik till kyrkkaffet med hembakat bröd. Andra programpunkter var lotterier, lådbilsrally, tipsrunda, utställning av ortens konstnärer (akvarell, glas och papper) samt visning i vävstugan av vävdamernas alster. Slutligen startades några traktorer.

Traktorladan har rödfärgats och mindre reparationer har gjorts på snickarbodens tak.

En vagn har köpts in och byggts om till scenvagn vilken invigdes till Valborg.

Några brudpar har vigts i vårt fina utomhuskapell.

Biblioteksverksamheten i Länna, som sköts av hembygds-gillet i nästan två decennier, har gått i graven efter kommunalt beslut.

En studiecirkel i vävning, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, har genomförts.

Projektet "Vårt att se i Almunge" har slutförts under året. Resultatet har publicerats på Almunge Hembygds-gilles hemsida och i årets Almunge Allehanda.

Den 54:e årgången av Almunge Allehanda trycktes i 450 exemplar, för första gången i fyrfärg. Tidningen distribueras till hembygds-gillet 370 medlemmar samt säljs i lokala butiker, med strykande åtgång. Dessutom finns Almunge Allehanda på nätet. Boken "Vårt Torslund" finns fortfarande till försäljning.

Anita Hedin, sekreterare

Altuna Hembygdsförening

Aktiviteterna under det gångna året har följt det planerade programmet Vi noterar med glädje att medlemsantalet ökat under året.

Förra årets nya programpunkt, "Vandring i vinterkväll", inledde året den 20 februari. Även detta år tågade en tap- per fackelbärande skara med matsäckar på ryggen längs den gamla kyrkstigen från Hembygdsgården upp till Socken- stugan. Väl framme i värmen avnjöts en trevlig stund med fika och allmänt prat.

Vårstädning stod på programmet den 22 april. I och omkring Hembygdsgården gjordes det vackert och fint inför den kommande säsongen.

Gökottan lockade 15 personer den regntunga gryningsmorgonen. Göken be- hagade dock aldrig göra sig varken syn- lig eller hörbar, så deltagarna fick roa sig med hästskokastning istället.

En eftermiddag i maj månad hölls öppet hus i Skolmuseet och Hembygds- gården. Det blev en lyckad eftermiddag med en härlig kakbuffé och underhåll- ning av "Scendraget".

Endast sex sockenbor bättrade på sin hälsa genom att dricka det goda vattnet ifrån Sörängen. Trefaldighetsaftonen var en blöt tillställning, inte bara för att det "dracks hälsa", utan även för att regnet gjorde oss sällskap. Vattnet bars därför till Hembygdsgården och inmundigades inomhus.

Nationaldagsfirandet besöktes av drygt 70 personer som traditionsenligt underhölls av Trögds Spelmanslag. Fan- vakt från Hemvärnet eskorterade de sam- lade längs den gamla kyrkstigen upp till Altuna kyrka.

En bussresa arrangerades den 13 juni till Högbo Bruk där en teaterföreställning med bl.a. Tomas Bolme skulle beskådas. Innan föreställningen intogs en lunch på Folkets hus i Sandviken.

Midsommarfirandet var som alltid en lyckad tillställning. Sävasta, Altuna By och Fröslunda stod för arrangemanget som gav ett bra tillskott till kassan. Micke Trollkarl roade såväl unga som gamla med sin magi.

Den 14 september arrangerades en resa till Östervåla Hembygdsgård där det fanns en hel del intressant att beskåda.

På "Trivselkvällen" den 22 augusti åts det kålpudding med tillbehör och man lyssnade till Håkan Wall som berättade om runstenar. Kvällen avrundades med kaffe och kaka.

Ett 15-tal vandrare begav sig längs den gamla salavägen mellan Säva och Tängbo. Ungefär halvvägs var det kafferast.

En ny programpunkt genomfördes den 3 november. Föreningen anordnade en pysselkväll för alla pysselsugna män- niskor i trakten. Det bands kransar och pysslades så det stod härliga till. Kaffe och våfflor serverades i Hembygdsgår- dens "goa" stugvärme.

Verksamhetsåret avslutades dagen

Den nya gärdesgården runt hembygdsgården pryder väl sin plats. Altuna hembygdsförening.

efter pysselkvällen med en stor höststädning i och omkring Hembygdsgården, så att allt och alla med lugn i sinne skulle kunna vänta in den stundande julefriden.

Under sommaren har grunden på Hembygdsgården och Skolmuseet iordningställts.

Även Hembygdsgårdens skorsten genomgick en upprustning. Gärdesgården runt Hembygdsgården är nu färdigbyggd och pryder väl sin plats.

En inventarie- och föremålsförteckning över samlingen i Skolmuseet har upprättats. Totalt har 1068 föremål registrerats.

Under året så har även en hemsida för Altuna Hembygdsförening skapats (www.hembygd.se/uppland/altuna), så att intresserade lättare kan få en inblick i vårt arbete.

I övrigt så har valda medlemmar deltagit vid Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds årsmöte, ordförandekonferensen samt Vintertinget.

Marie Nylund, sekreterare

Balingsta Hembygdsförening

Årsmötet hölls i närvaro av ett femtiotal medlemmar. Före årsmötet kåserade Bruno Rimmerfeldt under rubriken "Minnen från Bruno Rimmerfeldt urklippsbok" Bruno som numera bor på Lidingö har växt upp i Balingsta och var på sin tid lärare, kyrkvaktmästare och klockare på orten.

Valborgsmässoafton firades traditionsenligt vid Wiks folkhögskola. Ett drygt hundratal firare hade samlats vid villa Tengbom på Wiksområdet för att i fackeltåg vandra till kasen som tändes vid framkomsten. Våren hälsades välkommen av kyrkoherde Lars-Ove Sjöstedt.

En uppskattad programpunkt för året var en fladdermusexkursion i Wiksparken. SLU-forskaren Jonny de Jong berättade om fladdermöss och man fick lyssna på fladdermössens läten i en ultraljudsdetektor.

Traditionsenligt firades nationaldagen på grundet till Tegelkyrkan. Tal hölls av föreningens ordförande samt kyrkoherde Lars-Ove Sjöstedt. Till fanborg marscherade sedan firarna till Balingsta medeltidskyrka där Verdandikvartetten framförde ett bejublat program. Dagen avslutades i församlingshemmet med nationaldagsfika.

Skördefest på Wik firades den 19 september, ett samarrangemang mellan Wiks folkhögskola, Wiks slott, Upplandsstiftel-

"Bygdens spelemän" är från vänster Kurt Jansson, Rune Jansson och Bo "Bonkan" Karlsson.

sen och Balingsta Hembygdsförening. Närproducerade grönsaker och hantverksalster såldes med strykande åtgång. På programmet fanns bl.a. information om svamp och äppelsortbestämning samt ett flertal aktiviteter för barn och vuxna.

I oktober var de dags för den traditionella sill- och potatisfesten med olika aktiviteter som lotteri och allsång.

Kinesisk afton, en ny aktivitet i föreningen, genomfördes i november i församlingshemmet. Det lagades och serverades fyra rätter från Sichuan, Kinas mest berömda kök. Kinakännaren Albin Geijer berättade om Kinas matkultur. Aktiviteten var mycket välbesökt.

Den traditionella Knutsfesten med julgransplundring är alltid en uppskattad programpunkt för barn och vuxna.

Föreningens medlemsantal har 2010 ökat med 10 personer.

Alf Hanslöf, ordförande

Björklinge hembygdsförening

Den 39:e årsstämman hölls den 28 mars. Gås Andersbygdens spelmannslag underhöll, sedvanliga förhandlingar klubbadades igenom, parentation och prisutdelning – allt i vanlig ordning. Efter förhandlingarna talade Eva Brylla från SOFI om våra förnamns utveckling. Under dagen försåldes också den från tryckeriet helt färskna årsskriften Björklinge Förr o Nu. Densamma handlade om flera ting bl.a. om Långsjön och åsen och deras samband. Forntid och forntidsforskning fanns med liksom om den lilla utvandring som förekom på 1800-talet.

Valborgsmässoafton samlade många till brasan. Lena Köster från UNT höll ett uppskattat vårtal och kyrkokören inramade det hela.

Lite blött i markerna var det den 9 maj, men 25 tappa vandrade ändå den knappa milen genom Norundaskogarna – den s.k. kyrkstigen.

På nationaldagen, ett samarrangemang med andra Björklingeföreningar, gästades vi av f.d. talmannen Birgitta Dahl som höll högtidstalet.

Björklingedagen den 13 juni, startade med sedvanlig friluftsgudstjänst och kaffe i församlingshemmet. I föreningens museum kunde man därefter lära sig om "spånadslinets väg från frö till handduk", allt under ledning av Barbro Eriksson. Det handlade om olika moment och red-

En och annan prövade på linhantering under Björklingedagen. Foto: J.G.Borgenstierna

skap och där fanns även möjligheter att "prova på".

Hösträffen i oktober kom att handla om "Jakten i Sverige – igår, idag och imorgon," beledsagat av diverse bilder. Föredragshållare var undertecknad.

Den 5 december hölls sedvanlig julmarknad.

Vårt museum besöktes under året av c:a 500 personer och hölls öppet dels två dagar under påsk och dels sista söndagen i juni, juli och augusti.

Johan Gabriel Borgenstierna, ordförande

Bälinge hembygdsförening

Föreningens årsmöte var som vanligt förlagt till Bälinge församlingsgård där ett femtiotal medlemmar infunnit sig. Efter årsmötet höll hemslöjdskonsulent Annkristin Hult ett anförande med rubri-

ken Siden sammet, trasa, lump – textilåtervinning genom tiderna.

Innan det blev dags för den traditionella vårutflykten hade det hunnit bli sommar. En vacker kväll i början på juni var det samling vid Ulva kvarn där Sune Ahlstedt och Gösta Heljefors berättade om episoder i Ulvas historia från 1400-talet till 1900-talet.

Årets sommarutflykt ägde rum den sista söndagen i augusti. Den fick en lite annorlunda utformning än tidigare år och gavs därför benämningen hembygdsrally. Deltagarna färdades i bilkaravan mellan de olika anhalterna. Från samlingspunkten vid kyrkan i Bälinge gick färden norrut till den gamla prästgården i Skuttunge och därefter till Stigeln, platsen för Bälinge härads avrättningsplats. Nästa anhalt var Jerpens torp, en före detta fäbod som ägs av Harbo hembygdsförening. Där försågs deltagarna med såväl andlig som lekamlig spis. Den andliga spisen utgjordes bland annat av musik på dragspel, nyckelharpa och sång medan den lekamliga bestod av kaffe, goda smörgåsar och kakor. På hemvägen gjorde vi ett stopp vid linbastun i Grellsbo där vi gavs en inblick i linberedning.

Den 11 oktober inbjöd föreningen till en kväll om uppländska mattraditioner. Kvällen inleddes med ett anförande av landsantikvarie Håkan Liby med rubriken Uppländsk undfägnad. Efter detta serverades en måltid bestående av ett antal uppländska specialiteter; bondbön-

välling, saltströmming, upplandskubb, bärbulla och smörtårta och till detta enrisdricka och kaffe.

I övrigt kan nämnas att föreningen under den återuppståndna Bålingedagen höll öppet hus i lantbruksmuseet, skolmuseet och Bakomstugan med tillhörande bodar. Bakomstugan har fått nytt tegeltak och ny trädgårdsgård. Föreningen har under året anslutits till databasen Bygdeband (www.bygdeband.se) för lagring av och tillgängliggörande av arkivmaterial. Föreningens torp- och fåbodregister har uppdaterats (bl.a. med GPS-bestämda lägesangivelser) och tryckts upp. Registret finns också inlagt i Bygdeband.

Tom Teljer, ordförande

Enköpings Stads Hembygdsförening

Föreningens stora projekt 2010 var en utställning på temat "Liv och rörelser kring Stora Torget". Vi gjorde en närmare presentation av ett antal affärsrörelser som funnits kring torget. Vi speglade även händelser på torget med "De fyra elementens brunn" i centrum. Stadshotellet och dess mer än 100-åriga verksamhet utgjorde givetvis en viktig del i utställningen. Utöver själva utställningen hade vi även fyra berättarstunder, en om affärsmännen, en om torghandeln och två om stadshotellet.

Under året genomförde vi också några historiska salonger, en om enköpingsförfattare och en om sjöfart och Enköping som hamnstad.

Styrelsen

Frösåkers Hembygdsförening

*Frösåkers Hembygdsförenings båtsmanstorp
Marka 4:5.*

Förutom sedvanliga program såsom nationaldagsfirande, ekumenisk friluftsgudstjänst på midsommardagen samt Hembygdens dag, så erhöll föreningen bidrag av Länsstyrelsen för byggnadsvårdssatsningar inom ramen för projektet Hus med Historia. Vår ansökan om bidrag till byggnadsvård avsåg delrenovering av vårt båtsmanstorp beläget i Marka, Hargs socken.

Torpet som har anor från 1600–1700 talet skänktes till vår hembygdsförening år 1930 av familjen Beck-Friis, Hargs Bruk.

Frösåkers Hembygdsförening är lyckligt lottad att ha yrkesskickligt folk som medlemmar. Efter ca 600 timmar av ideellt arbete erhöll vi Länsstyrelsens godkännande och ansökta pengar utbetalades.

Styrelsen

Gräsö Hembygdsförening

Den 29 maj hade vi städdag vid hembygdsgården. I början av juni lade vi på taket på den nyligen uppförda timmerboden och den 11 juni kunde vi lägga dit de sista tegelpannorna.

Årets bussresa gick tvärs över Östersjön till Åland. På Åland blev vi guidade av Sven-Olof Lindfors som var kunnig, engagerad och humoristisk, kort sagt, en perfekt guide som skulle följa oss på bussen hela dagen. Vår färd gick först till Getaberget där vi avnjöt en lätt lunch på restaurangen Soltuna med milsvid utsikt över nejden. Efter lunchen bar färden vidare till Geta kyrka och minnesstenen över ett av offren vid den svåra örskärsolyckan 1877, lotsåldermannen Lars Gräsman, som hittades ilandfluten här året efter olyckan. Färden gick därefter till fästningsruinerna vid Bomarsund, där vi fick en intressant historisk återblick över platsen av vår kunnige guide. Det sista besöket blev till Sälis batteri i Hammarland, en rysk befästningslinje som skulle spärra Finska Viken och skydda S:t Petersburg under första världskriget.

Den 3 juli var det dags för Gräsödagen där vi hade riggat upp skärmar fyllda med foton för identifiering, inte utan viss framgång. Trots att dagen var stekhet med 29 graders värme och klarblå himmel kom det en hel del besökare till Gräsöskolan.

Under juli månad höll vi som vanligt hembygdsgården öppen varje söndag mellan kl 12 och 15, vilket avrundades med Hembygdsgårdens dag den 7 augusti. Det blev en god tillströmning av folk från när och fjärran trots den tryckande värmen.

I mitten av augusti gjorde vi en vrakexpedition på Gräsöns östra sida. På hemvägen passade vi på att ta några bilder på vraket i Ryssviken vid Röngrund för att se vilket skick skutan befann sig i. Resterna på botten härrör troligen från den ryska skonaren Sergej som blev vrak här år 1866.

Någon vecka senare gick en liknande tur till farvattnen mellan Gräsön och Öregrund. Här kunde vi bland annat ta bilder på ett starkt söndertrasat, ålderstiget skepp av okänt ursprung.

Under hösten blev representanter för hembygdsföreningen inbjudna till två möten med Nordupplands Släktforskare för att berätta om det digitala Gräsöarkivets upplägg och funktion.

Under senhösten var vi också tillsammans med representanter för bl.a. Söderöns, Dannemoras och Valö-Forsmarks hembygdsföreningar inbjudna till

Spelmän vid Hembygdsgårdens dag.

Öregrunds hembygdsgård för att titta på deras samlingar och bl.a. dryfta problemen med att oseriösa krafter efter valet försöker nästla sig in i hembygd rörelsen för att sprida sina främlingsfientliga budskap. Vidare diskuterades värdet av databehandling/skanning av dokument och bilder.

Styrelsen

Hagby hembygd föörening

Under årets första hälft hölls sedanligt årsmöte liksom det traditionella sista aprilfirandet. I april besöktes föreningen av Dan Thunman från Uppsala kommun som informerade byborna om kommunens önskan att utöka skyddsbestämelsema för Hagby by, som den anser är en av kommunens bäst bevarade kyrkbymiljöer. Ett 20-tal personer närvarade på föreläsningen och den rundvandring som hölls efteråt.

I maj möttes vi av beskedet att en av föreningens grundare och största entusiaster, Holger Lindblom, 92 år, gått bort. Hans minne hedrades bl.a. genom en nekrolog i UNT.

Midsommar firades som vanligt utanför museet och i år kom återigen omkring 300 personer för att dansa runt stängen, dricka kaffe, äta glass och godis, samt delta i tävlingarna på skyttebana och i pilkastning.

Föreningen medverkade vid den årliga sommargudstjänsten den 18 juli som i år hölls hos Annika Nygren i Forssa med föredrag om torpen under Eka.

Den traditionella Hagbydagen i augusti arrangerades i år i samarbete med Hagunda Veteranklubb med temat "Veteranfordon". Succé är ordet! Omkring 150 personer flockades kring det 30-talet traktorer, bilar, motorcyklar och mopeder som var utställda. Traktorhistorikern Per Thunström höll ett uppskattat föredrag om traktoriseringen av landsbygden och hans föredrag avslutades med en rundvandring kring fordonen där Per kommenterade och berättade. Utöver detta hade det ordnats en trevlig utställning av 60-talskläder och -föremål i museet.

Den 27 oktober anordnades en "kartorgie". Marja Erikson från Upplandsmuseet visade och berättade intresseväckande om äldre Hagbykartor, för ett 20-tal åhörare.

Föreningens övriga projekt löper på. Vi har inlett det arbetet med att flytta

klockargårdens gamla spannmålsbod, som föreningen har köpt för en symbolisk summa. Föreningen har också sökt bidrag till restaurering från Länsstyrelsen.

Arbetet med Hagbyboken III fortskrider som planerat. Ett 40-tal Hagbybor har intervjuats och 100-tals äldre fotografier har scannats. Målet är att boken skall ges ut i början av år 2012.

Museikommittén har fortsatt sina diskussioner om belysning, skyltning och samarbete med skolor.

Göran Uloäng, sekreterare

Harbo hembygdsförening

Årsmötet

Efter årsmötesförhandlingarna gav Isidor Bergman oss en nostalgisk återblick med sin film om hembygdsgårdens gårdesgårdsbygge 1978. Dessutom fick vi senare njuta av kaffe med delikata smörgåsar med en godbit till.

Vårstädning

Den 8 maj var det dags att ge Järpenstorp en uppsnyggning efter vintern – vädring, fönsterputs och skurning inomhus. Utomhus ansades rabatter kring byggnaderna, och gräsytorna snyggades också till. Innehållet i de medtagna kaffekorgarna smakades förstås bra efter väl förrettat värv.

Den 15 maj fick också Hembygds-

Efter årsmötet fick några tillfälle att lyssna till den gamla Harbovisan.

gården en liknande upprustning. Trasmattorna bars ut och skakades och golven skurades och gårdstunet krattades.

Skolbarn på besök 2 juni

I projektet "Barn för 100 år sedan" har Hembygdsföreningen ett fint samarbete med Harbo skola. Barn i 6–7-årsåldern får då uppleva hur barn hade det förr.

När de klätt om till tidsenliga kläder, får de pröva på olika sorters arbeten och lekar.

Nationaldagsfirande 6 juni

I samarbete med ortens föreningar firades Nationaldagen vid Hembygdsgården. Samling skedde vid Missionskyrkan, varefter man tågade till festplatsen. Där hälsade Claes Erlandsson välkommen, och medan flaggan hissades stämde alla in i "Du gamla du fria". Harbo kvintetten framträdde sedan med sång och musik. Dagens högtidstalare, Martin

Stenmark, höll högtidstalet, vars innehåll med såväl skämt som allvar uppskattades livligt av publiken.

Harbokvintetten framträdde med ytterligare sånger innan det var dags för en kaffestund och trevlig samvaro vid de blomsterprydda borden på gårdstunet. Stämningen var hög och ledde till ytterligare sång och musik, där även publiken rent spontant deltog.

Midsommarafton 25 juni

Ett perfekt väder för midsommarfirande, så tyckte säkert alla som hade sökt sig till Hembygdsgården. Nytt publikrekord, trodde många, drygt 400 personer. När midsommarstången rests, njöt alla av ringlekarna, som leddes av Ulla Hammenborg, Karin Hagman och Göte Asplund. Lika njutbart var säkert kaffe-stunden. Förutom vädret hade många tur att vinna på de lotterier som såldes.

Spelmansstämma i Järpenstorp söndagen den 4 juli

Traditionen med spelmansstämma försöker föreningen hålla vid liv, och de som sökte sig till detta arrangemang även i år verkade trivas. Detta gäller förstås även durspelare, dragospelare och andra spelmän, och att döma av bilderna trivdes de också.

Slätterkväll 28 juli

En liten tapper skara samlades för detta traditionella arrangemang. Först togs den

vissnade majstången, som gjort sitt för den här gången, bort. För dem som aldrig slagit med lie fanns det tillfälle att nu pröva på detta. Det finns fortfarande de som kan lära ut den konsten. Efter någon timma fick vi ihop till en hässja även denna gång.

Byvandring i By den 14 augusti

Vi började med samling i Sven-Olov Ohlssons lada, där Sven-Olov själv gav oss en klagande bild av hur det såg ut i By före laga skiftet 1876, med dess smala tegar och där folket i byn var beroende av varandra.

Men byfolket sysslade inte enbart med jordbruk. Under vår vandring visade Sven-Olov på bl.a. en plats där det varit ett salpetersjuderi, eftersom bönderna var skyldiga att leverera krut till krigsmakten. Dessutom fanns det kolbottnar i närheten av byn.

Gammaldags Jul 28–29 december

Äntligen julesnö till vårt Gammeldags Julfirande. Blosskorgen på tunet och ljusen i fönstren bidrog också till den rätta julstämningen. I köket serverades gröt och kaffe med bröd, och i nystun fanns lotterier och hantverksalster att köpa. Det viktigaste ändå kanske – att få umgås och prata om olika ting i den här mysiga miljön.

Dagen därpå kom så ettorna från Harbo skola för att uppleva julen förr. Efter att ha klätt om till gammaldags kläder, fick de pröva på olika slags pynt – girlander

Marika Lagercrantz och Johan Jansson i föreställningen "Mitt namn var Jan Fridegård".

och tomtar samt korgar att hänga i julgranen. Sen smakade det bra med julgröt. Och till slut kom överraskningen: ingen jultomte men väl en julbock!

Årets verksamhet har följt enligt traditionerna. Tyvärr har vi haft svårt att engagera föreningens medlemmar att vara med och hjälpa till med våra aktiviteter men ser med tillförsikt fram mot ett spännande år 2011 och med fler aktiva medlemmar.

Claes Erlandsson, ordförande

Håbo kultur och hembygdsförening

Året som vi nu "lagt till handlingarna" blev på många sätt framgångsrikt. Tjugo-fyra nya medlemmar i föreningen är en av framgångarna.

Genomförandet och avslutningen av vårt EU/Leaderprojekt "Fridegård och statarna" var en annan framgång. Det ideella arbetet i Leaderprojektet uppgick

till 2 429 timmar, utfört av 57 medlemmar. Både kommersiellt och konstnärligt blev årets sommar-teater i samarbete med Nordens Biskops-Arnö lyckat. Totalt gavs tjugo föreställningar med 2 800 betalande besökare.

Till sommar-teaterns popularitet hörde också att vi kunde erbjuda en förstklassig fältservering både före och efter föreställningarna samt i pausen.

Stödpengar har också använts för att göra vårt besöksmål Fridegård och statur-museet attraktivare. Dessutom finns nu sju kortpjäser ur helaftonsföreställningen tillgängliga. De är friköpta för att användas av skolor och föreningar m.fl. De kan hämtas på www.filmfaktaforum.se.

Under året fortsatte även vår serie föreläsningar med föredragshållare som Lars Gustavsson, Biskops-Arnö folkhögskola, Håkan Liby, Upplandsmuseet samt vår egen eminente föredragshållare Sten Bergström. I samband med Kulturarvsdagen arrangerade vår programgrupp ett besök i vårt stora hålvägssystem i Draget. Vi var också värdar för rosuppropet i samarbete med POM, Programmet för Odlad Mångfald. Lars-Åke Gustavsson med ytterligare tre rosinventerare fick kontakt med en strid ström av besökare med älsklingsrosen medförd.

Torpinventeringen fortsätter med sponsorer knutna till framtida publicering.

Hans Söder, ordförande

Hökhuvuds hembygdsförening

Verksamhetsåret 2010 var ovanligt brokigt till innehållet.

Årsmötets programpunkt var "Släktforskning – kan det vara något för mig".

Föreningen gör varje år en resa annan dag påsk. I år for vi till Stockholm, där vi hade två huvudmål: Slottet och Medeltidsmuseet. Magnus Vallin, komminister i Ekeby, gav oss en mycket uppskattad guidning i representationsvåningarna och skattkammaren. Medeltidsmuseet ligger bara ett stenkast från slottet. Där berättades med inlevelse om stadens uppkomst och medeltida utveckling och hur människorna levde och försörjde sig.

Inom ramen för kommunens "Vision 2020" inbjöd hembygdsföreningen föreningar och boende i Hökhuvud till en diskussion om Framtiden för vårt lokalsamhälle Hökhuvud med omnejd. Diskussionen utmynnade i en skrivelse till kommunen. Under kvällen framfördes många synpunkter på Förstudie väg 288 delen Gimo – Börstil, som var ute på remiss. Det uppdrogs till föreningen att formulera ett yttrande till Vägverket.

Nationaldagen firades traditionsenligt med högtidstal av kommunalrådet Margareta Widén Berggren, spelansmusik och en trivsamt sång- och kaffe-stund i gröngräset.

Hökhuvuds hembygdsförening bildades för 20 år sedan. Detta firades med Hembygdens dag på eftermiddagen den

6 juni. Ordförande gjorde en resumé av de tjugo åren. På gräsmattan mellan församlingshemmet och drängstugan hade det dukats för fika med våfflor och där visade Anna Ström konsten att spinna. Många besökte museet och i drängstugan kunde man baka Karlholms-bröd som gräddades i drängstugans vedeldade ugn. Wickie Andersson guidade i samband med en historisk vandring i kyrktrakten.

På midsommardagens kväll kläddes och restes majstången i klockstapelbacken. Dagen därpå arrangerade hembygdsföreningen traditionsenligt i samarbete med Hökhuvuds församling den s.k. Klockstapel festen med spelmän från trakten, dans och lekar kring majstången, kaffe, korb, fiskdamm och lotterier.

Tillsammans med Torer Höks Vänner planerade och genomförde föreningen Torer Hök den 2–3 juli. På fredagskvällen tändes kolmilan, därefter underhöll Lill-Bength Erixon och Rolf Arvidsson och de ledde också allsången.

Lördagen präglades av temat Femtiotal. Nytt för i år var bugguppvisning och trekamp mellan byalag. Ett trettiotal veterankar paraderade. På kvällen serverades middag vid ån, helstekt gris med tillbehör anrättat av "Torer Höks-kockarna". Ca 130 personer åt och femtiotalbandet The Rock Fire från Gävle underhöll.

En oktoberkväll, när höstmörkret var ett faktum, underhöll Stig Unge på Spök-

afton i Ånö Båtsmanstorp. Vi drack kaffe i en trivsamt miljö med enbart levande ljus och värme från vedspisen.

Hembygdsföreningens tidning Hembygden hade i år temat emigration med anknytning till Hökhuvud – ett mycket intressant nummer.

Kerstin Svanfeldt Söderberg, sekreterare

Huddunge Hembygdsförening.

Under 2010 anordnades de sedvanliga evenemangen i Huddunge. Till dem hör vårstädning, valborg, midsommarfirande med stångklädning kvällen före midsommarafton, nationaldagsfirande, kommunmästerskap i kubb, Huddungedagen samt gröttfest i samband med Lucia.

Det populäraste evenemanget under året var midsommarfirandet som lockade ca 400 personer till vår by.

Emma Ekman, sekreterare

Knivsta Hembygdsgille

Årsmötet 2010 hölls den 23 mars i Knivstabibliotekets Bokficka. Styrelsen hade två frågor till årsmötet: Hembygdsgillet fyller 50 år 2014. Ska det firas? Samt finns det intresse att återuppta utgivningen av tidskriften Magazinet? Inget beslut togs om firande men en redaktion för att

Från arbetet med takrenoveringen på sockenmagasinet. Takteglet skrubbas rent från lava och smuts.

ge ut ett nytt Magazin har bildats. Efter förhandlingarna berättade bagaren vid Forsa Hembageri, Clas Landing, om hur man bakar med surdeg. Han hade olika bröd med sig som vi fick smaka och de som ville fick en surdegklump med sig hem.

Årets stora arbete har varit att renovera taket på Sockenmagasinet. Magasinet står vid infarten till Knivsta gamla kyrka

och används som museum av bruksföremål från tiden ca 1900 till 1950. Gillet erhöll 63 000 kr till takomläggningen och 6 000 kr för att betala en antikvarie från projektet Hus med historia. Eftersom Magasinet är drygt sju meter högt har en byggnadsfirma fått göra arbetet. Medlemmar från hembygdsgillet har dokumenterat arbetet samt tagit ned det handslagna enkupiga takteglet och skurat av

dem. Sorgligt nog drabbades vi av en stöld av en del av takpannorna och fick söka efter ersättningspannor både för de som var sönder och de som stals. Arbetet avslutades i oktober och Lave Persson höll Sockenmagasinet öppet vid Alla Allhelgonahelgen då kyrkan hade aktiviteter. Intresset för samlingarna och den nyss avslutade takreoveringen var stort och visningarna inbringade en del penninggåvor.

Hembygdsgillet har varit värd, tillsammans med Blå Wingens Bygdegårdsförening, för Konsertkarusell med Bengan Jansson och Trio X i Blå Wingen.

Turista på hemmaplan, ett arrangemang av Vuxenskolan, genomfördes helgen 8 och 9 maj. Hembygdsgillet upplät Kvarngården för hantverkare och konstnärer samt serverade soppa med smörgås, kaffe och kakor. Ett 70-tal personer per dag kom för att se och handla.

Den 30 maj arrangerades en växtmarknad vid Kvarngården i samarbete med Knivstabygdens Trädgårdssällskap.

Midsommaraftonen genomfördes traditionsenligt. Bra väder och massor av folk bidrog till att det såldes slut på det mesta. Vi gästades av föreningen Crazy Flutter från Märsta som gjorde uppvisning i squaredance och linedance. Knivsta Hembygdsgilles Folkdanslag hade också uppvisning och ledde dansen kring midsommarstången.

Knivsta Hembygdsgille har haft ett samarbete med ett LeaderUpplands-pro-

jekt i Knivsta kallat Knivsta Akademin. Det var 12 stycken ungdomar som intervjuade äldre personer om identitet, kultur och traditioner. Materialet blev en gemensam musikinfluerad slutprodukt, en ordbok samt en utställning.

Kvarngårdens Trädgårdsfest genomfördes den 11 september. Kakfest, loppis, potatistävlingar, växtförsäljning var några av inslagen för denna dag.

Den 24 oktober var vi åter värd för Konsertkarusellen. Det var Mikael Samuelsson, sång och Mats Bergström på gitarr som framförde "Taube i Ligurien" i Kulpolen, Knivsta.

Bakdagar var det veckoslutet 19–21 november. Under veckan före eldades ugnen försiktigt upp och på fredagskvällen kunde man baka sin egen pizza och grädda den på hällen. Cirka 35 personer kom så det var trångt vid borbord och håll ett tag. På lördagen var det Öppet hus mellan 10.00 och 14.00 med brödförsäljning och kaffeservering. Övrig tid var det personer som bokat tid för att baka sitt eget bröd.

Ulla Hübinette, ordförande

Knutby-Faringe-Bladåkers hembygdssförbund

Förbundets stora tillgång är den natursköna Gammelgården, där ett 15-tal gamla byggnader från bygden finns bevarade och som vi försöker underhålla.

Vår smedja fick en helrenovering tack vare frivilligas arbetsinsats och bidrag från projektet "Hus med historia". Väderkvarnen, vars vingar blåste sönder under en vinterstorm, står nu åter som en central blickpunkt i bygden. En detaljerad handlingsplan finns också framtagen för samtliga våra byggnader.

Vår kvintetten har fortsatt med bearbetning av ljud- och bildupptagningar. Vår samling av inspelningar är nu ganska omfattande, vilket framgår av vår hemsida: www.hembygd.se/uppland/knutby.

Vi har själva, eller i samarbete med andra organisationer ordnat följande evenemang under 2010:

Spelmansgudstjänst och Spelmansstämman med Sonia Sahlström, Håkan Larsson, andra spelmän, lokala körer, Morfis Bixur från Uppsala, Skäringby Överraskningsorkester samt Knutby slagverkare. Allsångskväll med Mattias Jansson. Nationaldagsfirande med tal av Sune Alm, född i Bladåker. Midsommarfirande med ringdans kring majstången, tävlingar m.m, mycket välbesökt och fint väder.

Vid hembygdsfesten med friluftsgudstjänst, hantverk, musik och lotterier, berättare Birger Eriksson minnen från sina många år inom radion, bl.a. Radio Uppland. På hembygdsfesten hade vi också utställning med stickade vantar, mössor, sockor, strumpor. Dessutom ordnades utställning av äldre apparater m.m. kallat "80 år inom media"

Gösta Lindqvist, ordförande

Lagunda hembygdsförening

Årsmöte hölls söndagen den 28 mars i Hjalsta Bygdegård. 65 medlemmar hade hörsammat kallelsen. Speciellt inbjuden var Anna-Greta Norrgård från Västerås som överlämnade en nästan 100-årig kamera till hembygdsföreningen. Den har ägts av hennes far, Ossian Persson, som varit en stor fotograf och cykelhandlare i Örsundsbro med omnejd. Mötet avslutades med traditionsenlig gammaldags mat och underhållning.

Kvekgården öppnade för säsongen den 21 maj och stängde den 28 augusti. Totalt hade gården 1008 besökare. 18 guider och 12 medhjälpare har sett till att de som kommit har haft ett trevligt och lärorikt besök på den gamla gården.

Nedan följer ett axplock aktiviteter på Kvekgården utöver ordinarie guidning:

- Nationaldagsfirande den 6 juni.
- Boende och personal på Liljegårdens äldreboende kom med traktor och kärra en dag.
- Elever och lärare från Skolstaskolan avslutade sitt '100-års' arbete hos "mor Lotta".
- Lions club anordnade "allsång på Kvek".
- Slättergille.
- Friluftsgudstjänst i samverkan med Lagunda församling.
- PRO från Enköping var på hemlig resa.
- Lagunda församlings ungdom bjöd

- ungdomar från Hongkong till gården.
- Elever från Örsundsbro skolan årskurs 4 upplever livet på gården för 200 år sedan.
- Styrelsen för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund hälsade på.

Övriga aktiviteter under året:

- Handelmuseet Kappen, Sveriges första kooperativa handelsbolag hade under året 895 besökare. Skolmuseet och de Wilenska samlingarna, ett bondehem från början av 1900-talet, besöktes av 198 personer.
- Gökotta på Uvberget, Örsundsbro arrangerades i maj och vid en utflykt med Lennakatten i juli deltog 26 medlemmar.
- Två resor har genomförts. I maj till Stockholms stadshus och Drottningholm och i augusti till Kumla skomuseum och Skövde med övernattnings på Billingeus. Dag 2 inleddes på Göta kanal med 16 slussningar innan hemfärden påbörjades.
- En grupp medlemmar har återupplivat en gammal kyrkstig mellan Bengtsbo och Nysätra kyrka.
- I samarbete med Enköpings kommun har alla runstenar i Lagunda inventerats.
- Föreningen var ansvarig för utställningen i samband med Mickelsmässmarknaden.
- Styrelsen har haft 11 protokollförda

sammanträden och informationsgruppen 9 sammankomster. Föreningen har under året haft 430 medlemmar.

Ann-Mari Hagman, ordförande

Raggarö hembygdsförening

Här följer en summering av verksamheten 2010.

Vi arrangerade en vinteraktivitet vid "bärbacka". Vädret var väl inte det bästa men det var dock 26 st tappra deltagare som hade mött upp till skidåkning, luftgevärsskytte och bollkastning och framför allt att värma sig vid brasorna.

En vårstädning genomfördes som brukligt är i och utanför "Lokalen".

Årets första aktivitet efter årsmötet var som vanligt sista aprilfirande. Det blev en stor och fin brasa nere vid "sjöbofjärn" där vi avnjöt grillad korv med dryck. Efter att elden börjat falna begav vi oss upp till lokalen för att inmundiga innehåll i våra "kaffekorgar".

I år ordnades en kombinerad Naturstig och Smidesdag. Vi hade också en gruvvandring med Allan Sundell som ciceron, en välbesökt aktivitet.

Vi har fyllt upp och sått gräs nedanför lokalen så vi får en fin gräsmatta där vi kan ha aktiviteter. Vi har också medverkat till att anlägga en badstrand i sjöbofjärn på Stefans mark, för att våra barn ska kunna bada.

Midsommarfirandet på "Lisas lillängen" bredvid lokalen, avlöpte också i traditionens tecken och var liksom tidigare är mycket välbesökt.

En "slätterdag" genomfördes för att bevara och överföra kunskapen om hur man hanterar en lie. Vi gjorde en "hässa" på åkern nedan för Karins hus.

Vi fortsätter med projektet att kartlägga hur vägarna mellan gårdarna gick förr i tiden. Vi genomförde en vandring under "kulturarvsdagen" den 12 september som samlade ett 50 tal deltagare. Vi sålde också tre olika kartor från 1905, 1953 och en från nutid. Vandringen avslutades med ett besök i Britta och Bernts gårdsmuseum.

Närmare juletid ordnades som vanligt en "julgrötskväll" med bildvisning.

Stig Johansson, ordförande

Rasbokils hembygdsförening

Vårens studiecirkel handlade i år om Kölinge. Rasbokils hembygdsförenings ordförande Maj-Lis Lundblad höll som vanligt i studiecirkeln, och var den som sedan guidade oss på en avslutande byvandring. Där fick ca 25 deltagare höra Maj-Lis berätta om bl.a den gamla akademifastigheten vid Svängen, där det varit en stor bondby, det ursprungliga Kölinge by. Vi tog oss en titt på det gamla f.d. kaptensbostället, som härrör från 1700-talets

början, och sedan vidare till gravfältet från bronsåldern, som ligger bakom kaptensbostället.

Dagen avslutades med medhavd fika vid hembygdsgården.

I samband med föreningens årsmöte berättade Lars-Erik Karlsson ifrån Rasbo om bygdeutveckling i Rasbokil från bronsålder till nutid.

Det har arrangerats nationaldagsfirande tillsammans med Bygdegårdsföreningen och Rasbokils församling. Silversmycke delades ut till 11 stycken nyfödda rasbokilare.

Midsommar firades som vanligt vid hembygdsgården tillsammans med Bygdegårdsföreningen.

Hembygdsdagen i augusti kallade vi Hemvändardag, ungefär 100 personer kom till den.

Med ledning av Bengt Ahlström, och med ett bidrag från projektet Hus med historia har ett nytt spåntak lagts på smedjan vid hembygdsgården under sommaren.

I början av oktober inbjöds till surströmmingsfest för alla som hjälpt till vid hembygdsgården under året.

Den 26 oktober var föreningen inbjuden att besöka en arkeologisk utgrävningsplats i Rasbo mellan Lundby och Västersta, där man hittat rester efter två kvarnar i samband med vägbygget av nya 288:an.

En gammal ängslada som förut stod längs rasbokilsvägen har under hösten

Ängsladan flyttas till Hembydsgården.

blivit flyttad till hembydsgården, där den kommer att bli nästa års renoveringsobjekt.

Året avslutades med Lilljul i hembydsgården.

Lisa Sjöberg, sekreterare

Skogs-Tibble Fornminnes- och Hembygdsförening

På föreningens årsmöte den 14 mars berättade antikvarie Marja Erikson från Upplandsmuseet om "Landskap och byar

i Skogs-Tibble under historisk tid". Vi fick se historiska kartor från nätet kompletterade med flygbilder.

Under 2010 har vi traditionsenligt firat Nationaldagen och Midsommar.

Museet har varit öppet under fyra söndagar i juli månad mellan kl. 11.00 och 13.00. Vi har firat friluftsgudstjänst i museets trädgård. Vid de övriga dagarna demonstrerades kyrksilvret av Birgitta Löfström. En demonstration av ledartefakter från Skogs-Tibbles förhistoria gjordes av Ewonne Ekmyr-Göransson. Lotta Bardén lärde oss tovning.

I oktober anordnades en välbesökt pubkväll i bagarstugan.

Vår tidskrift Skogs-Tibble, Gårdar, människor, minnen har utkommit med nummer 3. I denna har bl.a. föreningens historia under 80 år samt stadgarna presenterats. Sven-Olle Lundqvist har skrivit om Norrgården i Tibbleby och kapten Lagerswärd. Mordet i Ribbingebäck avslutade årets nummer.

Under året har den stora renoveringen av museets tak avslutats. Museets samlingar har ordnats på ett föredömligt sätt.

Besök vår hemsida www.skogstibble.se

Ewonne Ekmyr-Göransson

Sparrsätra-Breds Hembygdsförening

I anslutning till årsmötet berättade Erik Knutsson från försvarsförbundet om energi- och klimatfrågor och om den ökande mängden växthusgaser i atmosfären.

Föreningens ordförande har deltagit på en träff om kommunens runstenar 11/3 och vid ordförandekonferensen i Uppsala 9/9.

Ansökan om bidrag till takomläggning beviljades av länsstyrelsen. Arbetet med upprustningen av taket kunde nu ta sin början och på ett möte i maj beslutades att medlemmarna skulle träffas alla måndagskvällar för att bistå Roger Löthegård

Renovering av taket på hembygdsgården inom ramen för projektet Hus med historia.

med takarbetet. Det blev dock mer, vattenledning från Sven i Torgesta till bygdegården grävdes ned och vatten kopplades på. Toaletterna och loftboden rengjordes invändigt och alla föremål likaså. Stora huset och uthuset rödfärgades när ställning redan var på plats. Efter varje avslutat arbetspass bjöd Gunbritt Karlström på förplägnad i sommarkvällen till allas belåtenhet.

En ansökan om avstyckning av skänkta markytan som Torgesta hembygds gård nyttjar, insändes till lantmäteriet.

Aktiviteterna utöver möten, underhåll och renovering har varit grötfest, städ dag, vårutflykt, knytkalas, "provåk" på nya E18 med eskort samt visafton.

Vid sammankomsterna i Torgestagården och vid årsmötet har vår kära festkommitté dragit ett stort lass.

Lars Karlström

*Midsommarfirandet lockar alltid stor publik, både
ortsbor och tillresta.*

Söderfors hembygdsförening

I föreningsstadgarna står skrivet att föreningen skall verka för "att kunskapen om och känslan för hembygdens kultur- och naturarv fördjupas och förs vidare till kommande generationer".

För att svara upp mot denna skrivning har föreningen under många år, även under 2010, bjudit in eleverna i Brukskolans avgångsklass en förmiddag för information om arvet vi har i Söderfors.

För att bredda både intresset och kunskapen om vårt samhälle startade föreningen under hösten en studiecirkel under namnet "Lär känna ditt Söderfors". Det fick mycket stort gensvar då ca 30 personer samlades i två grupper för att vid ett 10-tal sammankomster behandla Söderfors historia, både järnhantering och folkliv. I övrigt skall föreningen också se till att de gamla traditionerna hålls vid liv. Det görs främst vid firandet av Valborgsmäss och midsommar som hålls på Ankarbacken i den Engelska parken.

Midsommarfirande är det i särklass största firandet som varje år samlar stor publik, både orsbor och tillresta. Ett fint inslag bland besökarna den dagen är alla hemvändande bruksbor som kan berätta "hur det var förr".

Föreningen behåller sitt medlemsantal på drygt 300 personer och fortsätter med stort engagemang sitt viktiga och ideella arbete.

Gunnar Thollander, ordförande

Söderöns Hembygdsförening

Frånsett årsmötet var gökottan verksamhetsårets första aktivitet med Gunnar Emanuelsson som fågelguide i trakterna kring Tuskö.

Till nationaldagen, som firas i Söderögården tillsammans med Söderögårdens Bygdegårdsförening, hade prof. em Mar-

Martin H:son Holmdahl var högtidstalare på nationaldagen.

tin H.son Holmdahl från Uppsala, men sedan länge sommarboende i Svartnö på Söderön, kommit. Han talade om nationaldagsfirandets tillkomst, men även ett känslösamt tal till Svartnö och dess innevånare.

Föreningen arrangerade två vandringar i juli, båda i stekande sol. Den ena företog vi i trakterna kring Tuskö och den andra längs Långalmstigen.

Samma sol sken varmt på Söderödagen. Ett evenemang som tidigare Bygdegårdsföreningen själv stod för, men som Hembygdsföreningen hjälper till med sen ett par år tillbaka. En välbesökt hembygdsdag med försäljning, utställningar, underhållning och i år åsnebingo som ersatte kobingo. Åsnan Fridolf levererade snabbt det han skulle.

Som höstaktivitet deltog föreningen i Geologins dag, genom att avd. dir. Arne

Sundberg från SGU, guidade oss bland gruvor på Söderön. Dagen avrundades med samling och soppa i Nolsterby kapell.

Verksamhetsåret avslutades med en julfest, en gammal tradition som föreningarna på Söderön har tagit upp igen, med fler och fler besökare för varje år.

Föreningen har under året anslutit sig till Bygdeband.

Som resultat av en herrmatlagningsgrupp, under ledning av Britta Eriksson, Raggarön, gav föreningen ut receptsamlingen Brittias bästa. Hans Tibell hade gjort sammanställningen.

Föreningen hade vid årets slut 320 medlemmar, vilka får ta del av medlemsbladet Söderöposten, som kommer ut fyra gånger per år.

Vivoka Westman, vice ordförande

Teda hembygdsförening

Varje månad arrangerar vi program med växlande inriktning för att ta del av verksamheter i vår bygd. Lars Stjernestam har berättat om sin öltillverkning, familjen Spång tog emot på sin nyförvärvade men anrika gård Gumlösa och vi gjorde en guidad tur på den nya E18 innan den öppnades för trafik.

Gökottan ordnades i det kommunala naturreservatet Haga ekbackar, som rymmer stora naturvärden och har en intressant historia. Sommarresan gick till

Arboga. Vid månadsmöten i församlingshemmet har vi fått lyssna till Karongpojckarna Nils och Ivar, med dansbandsminnen under 60 år. Kvartettsångarna från Enköping, Britt Eriksson, som är en av vår förenings musiktalanger liksom den finurlige trubaduren Erik Hallgren.

Traditionella och alltid lika uppskattade arrangemang är Leverstakvällen i juli, Gammaldags mat i november och Luciafirandet före jul. Flera program har genomförts i värdefull samverkan med Tillinge Hembygdsförening, S:t Bartholmei Gille och Kulturföreningen Gamla Tingshusets Vänner.

Hembygdsboken "Från Fredriksdal till Fröberga – berättelser från Teda" är nästan slutsåld.

Föreningen har 167 medlemmar, vilket är en liten minskning och en effekt av s.k. naturlig avgång. Den goda uppslutningen kring våra arrangemang visar att verksamheten fyller en viktig uppgift för medlemmarna.

Bertil Larsson

Tensta Hembygdsförening

Föreningens styrelse har under året haft åtta protokollförda sammanträden. Årsmötet hölls den 13 mars i Klubblokalen, Skyttorp. Mona Eriksson kunde hälsa ca 40 medlemmar välkomna till detta 90:e årsmöte. Efter förhandlingarna berättade Mats

G Larsson och visade bilder om "Forntida byar och gårdar i Tensta socken".

Vårt arbetsår inleddes med valborgsmässofirande i Mårbacken, Vansta. Åke Engblom höll vårtalet och ca 200 personer kom för att hälsa våren.

Vårutflykten gick till hembygdsföreningens smedja i Solbäck. Gunnar Johansson fanns på plats och berättade om smedjan och alla verktyg som finns där.

25–26 maj anordnade hembygdsföreningen "gammeldags skoldagar" för elever från Skyttorp och Vattholma skolor, åk 4. Eleverna fick pröva på hur det var att gå i skolan förr i tiden i det klassrum som inretts i bygdegården med saker från vårt skolmuseum. De fick även besöka kyrkan, klockstapeln och vårt hembygdsmuseum.

Hembygdsföreningen deltog i Skyttorpsdagen där vi bl.a. visade upp klippböcker ur arkivet. Midsommarfirandet ordnades som vanligt i Klockstapelsbacken, ca 200 personer deltog. Kyrkogårdsvandringen 4 juli under ledning av Alf G Lindström och Sven Olof Mattsson samlade också många deltagare. Kvällen avslutades med samkväm i Sockenstugan.

Tenstadagen firades andra söndagen i augusti. Dagen inleddes med visning av kyrkan samt efterföljande gudstjänst. Därefter vidtog ett digert program med allsång för barn och vuxna, hundar som dansade, guidade turer till Gödåkers gravfält med häst och vagn, uppträdande av spelmanslag och danslag och kvällens hemliga gäst. Anders Zorn och hans kvinnor fram-

Örtagården vid hembygdsgården i Husbyborg. I bakgrunden syns gårdssmedjan som iordningställets av hembygdsföreningen.

trädde också. Släktforskarföreningen från Björklinge informerade om sin verksamhet. Som vanligt gavs möjlighet att gå tipspromenad samt att köpa sig något mättande och gott. Traktens hantverkare hade försäljning av sina produkter. Dagen avslutades traditionsenligt med fackeldans utförd av Tensta folkdanslag samt att Torsten Andersson blåste i näverlur från klockstapeln.

Höstutflykten detta år gick till Alunda och modelljärnvägens hus.

Liksom tidigare år kom Husmodersföreningens gamla mustapparat till heders igen och man kunde under hösten få musta sina äpplen hemma hos Pär Wilhelmsson.

Kerstin Johansson, sekreterare

Tierps sockens hembygdsförening

Föreningens hembygdsgård består av ett torp, ett magasin där föreningens samlingar finns utställda, en gårdssmedja samt en kyrkoruin från slutet av 1200-talet. Ett örtagårdsland med gamla trädgårds- och medicinalväxter finns iordningställt i torpets trädgård.

Föreningens verksamhet har under året varit koncentrerad till hembygdsgården.

Den 7 augusti hölls traditionsenligt helgmålsbön i kyrkoruinen och hembygdsföreningen bjöd därefter in till kyrkkafe i torpet.

2010 har föreningen haft 144 medlemmar.

Styrelsen, Anna Ahlin

Torstuna Hembygdsförening

Verksamhetsåret inleddes med årsmöte första måndagen i maj. Kvällens gäst var dragspelaren Christer Lehti.

Vårens gökotta vid Ytterkvarn leddes av Ulf Broberg.

En välbesökt byvandring hölls den 1 juni i Toroslunda. Kulturgeograf Marja Erikson från Upplandsmuseet och Krister Andersson berättade om Toroslunda i gångna tider.

Nationaldagen firades med Öppet Hus på Härled. Flaggan hissades till flaggsignal på trumpet av Sture Eriksson och talet till Torstunaborna hölls av Lars

Wall. Kaffe serverades och sedan kunde man få visning av samlingarna.

Den traditionsenliga midsommarfesten på Härled blev mycket lyckad med över 1 000 besökare. Festen arrangerades av byarna Nibble, Tibble, Rung och Kålsta.

Söndagen efter midsommar firade Fjärdhundra församling friluftsgudstjänst på Härled och söndagen därpå var det Missionsförsamlingens tur.

I juli var det som vanligt "Sill och potatis" på Härled där torstunabor och hemvändare träffades för trevlig samvaro under en söndagslunch.

För tredje året i rad var det välbesökt Trivselkväll på Härled i slutet av juli. Torstunabor i alla åldrar samlades för att kalasa på två helstekta grisar, vilka skänkts av Anders Ottosson. Trivselkvällen var ett samarrangemang med Bygdsgårdsföreningen, LRF och Hembygdsföreningen.

Årets utflykt gick till Linda Gård där vi besökte ett soldattorp som renoverats enligt gamla metoder. Därefter besöktes Målhammar Sköna Hem-butik och Café.

I september företogs en vandring i natursköna Hårsbäcksdalen.

Sommarprogrammet avslutades med en höstfest för alla som ställt upp med ideellt arbete på Härled.

Katarina Wall, sekreterare

Tvärnö Hembygdsförening

2010 års årsmöte ägde rum 15 maj med sedvanliga årsmötesförhandlingar och en föreläsning av Sten Kvarfordh.

Verksamheten i övrigt började med Gökotta 30 maj. Sedan följde det traditionella midsommarfirandet på midsommardagen med 200 deltagare som klädde och reste stängen, dansade och lekte, köpte lotter och fiskade i fiskdamm.

Föreningen deltog i Tvärnödagen med eget stånd och försäljning. Det blev en lyckad dag med sol, värme och många besökare.

Den traditionella båtutflykten gick till Vässarö den 15 juli med guidning av både personal på Vässarö och medlemmar med erfarenhet av vistelse på ön.

Säsongen externa verksamhet avslutades med gudstjänst 22 augusti med både predikan och musikunderhållning.

Styrelsen

Vaksala Hembygdsförening

Tack vare mycket kunniga och intresserade medlemmar kan föreningen genomföra en rad åtgärder som att bevara och tillvarata föremål, byggnader och annat som föreningen har i sin vård. Dit hörde under verksamhetsåret 2010 att underhålla den gamla skolan, kallad Lilla skolan, scanning av vårt omfattande fotoma-

terial samt bekämpning av insekter i träföremål som har skänkts till föreningen. Föreningen deltar även aktivt i arbetsgruppen Långhundraleden som tar fram information om hur leden från Trälhavet till Gamla Uppsala kan ha sett ut.

Föreningens aktiviteter omfattade traditionsenligt en vårutflykt, denna gång till Vendels kyrka där vi blev väl omhändertagna av Ottar och Vendela i fina vikingatida kläder. Ottar (Stefan Wårdsäter) berättade om Vendel från stenåldern fram till vikingatid. Vendela (Pia Wårdsäter) berättade om de unika kyrkomålningarna i Vendels kyrka och om kyrkans spännande historia. Vi fick även en visning av det nyuppförda besökscentret vid kyrkan med utställning om vendeltiden. Därefter fortsatte vi till Viksta Traktormuseum, där Bosse Lundén guidade oss runt bland traktorer och lantbruksmotorer från 1910–1969. Utflykten avslutades i Viksta kyrka där Eva Lindström spelade för oss.

Hembygdsdagen den 13 juni inleddes med högmässa i Vaksala kyrka samt därefter kaffeservering i "nya" församlingshemmet vid kyrkan för ett 60-tal församlade. Gåsanders spelmannslag medverkade under högmässan och även under samkvämet. Kyrkoherde Eva Sundelin Isaksson berättade om "nybygget" och vi blev guidade runt i den nya byggnaden. Andreas Ehn överlämnade en penninggåva ur Oscar och Inez Ehns minnesfond, medel att användas till fortsatt nutids-

dokumentation. Föreningen riktar ett stort och varmt tack till fonden.

I Vaksala socken finns ett stort antal intressanta runstenar. Runstenarna vid Vaksala kyrka besöktes av en mycket intresserad grupp under initierad och inspirerande visning av Anna Christina von Schantz. Vid ett senare tillfälle besöktes runstenar på andra ställen i Vaksala.

Vaksala Hembygdsförenig hade vid årsskiftet 267 betalande medlemmar.

Anna-Gretha Eriksson, ordförande

Viksta hembygdsförening och Viksta Traktormuseum

Årets aktiviteter började med allsångscafé den 14 februari, under ledning av Leif Alpsjö, Örjan Englund, Gunnel Viking och Eva Lindström. De ledde oss i både kända och okända sånger. Ca 20 besökare sjöng av hjärtans lust och njöt av kaffe med dopp.

Årsmöte hölls den 7 mars i bygdegården. Efter årsmötetsförhandlingarna och kaffe med semla, visade Vivianne Blomgren bilder och berättade om vårblommorna i Uppsala stadspark, samt från inköpsresor i Holland. Ett uppskattat program.

Vid Kyrkstigsvandring den 30 maj vandrade 14 personer från Hakens stuga i Älby, på "gamla kyrkstigen" till Messattebos nyodling. På grund av att det var mycket mygg hölls gudstjänsten i Viksta

kyrka och kyrkkaffe serverades på Tunet. En av våra präster, Birgitta Andersson, medverkade samt Eva Lindström med kör.

Vikst dagen den 25 juli fick hållas i Bygdegården, på grund av regn. Det innebar ett mindre antal besökare men bygdegården var ändå fullsatt. Traditionenligt hölls gudstjänst i kyrkan, med spelmanns musik och sång av Eva Tjörnebo. Bosse Larsson var spelledare för alla spelmän.

Den 3 september höll årets Viksta-Lasse-stipendiat, Hasse Gille, en konsert i Viksta kyrka. Hembygdsföreningen bjöd på kyrkkaffe.

Musik- och berättarcafé ordnades den 24 oktober. Bosse Larson, Robert Larsson, Gunnel Viking och Örjan Englund berättade minnen om Viksta-Lasse och spelade hans musik. Ett trevligt och uppskattat program som avnjöts av 35 personer.

Sommängsboden har fått nytt spillertak, med bidrag från projektet "Hus med historia".

Stiftelsen Fonden till Viksta-Lasses minne

Den traditionella och uppskattade festen "Tjugonedag med spelmän" samlade 35 spelmän och 55 besökare, i Viksta bygdegård.

I samband med hembygdsdagen arrangerades spelmannsstämman, liksom tidigare år.

Fonden har i uppdrag att varje år dela ut ett stipendium till en person, som aktivt för den folkmusikaliska traditionen

vidare. 2010 utsågs Hasse Gille, med motivationen, att han är en stor inspiratör med sitt livfulla och lyhörda spel.

Viksta Traktormuseum

Museet har under året besökts av ett stort antal personer, främst under marknadsdagen samt traktordagen. Även grupper av olika storlek har besökt oss. Museet har i år haft öppet under helgerna veckorna 26–34, i övrigt efter överenskommelse. Ca 4–8 personer träffas i stort sett alla tisdagar under året, för att sköta och underhålla museets samlingar samt att renovera ”nya” objekt. Museets samlingar innehåller ca 130 traktorer, varav ca hälften är körbara.

Viksta Veteranmarknad samarrangeras med Automobilhistoriska klubben (AHK) i Uppsala. Traktordagen, lördagen efter midsommar, demonstrerades ett stort antal maskiner och traktorer. AHK visade upp gammelmilar, släktforskarna medverkade, malning på handdriven kvarn och smide demonstrerades och ett gäng entusiaster från Arlanda-Märsta-trakterna gjorde rallyuppvisning med miniracingbilar. Viksta traktormuseum var även i år med på Disagårdens Traktordag den 11 juli och på Skyttorpsdagen den 5 juni och visade upp några gamla klenoder.

Friluftsgudstjänst hölls på traktormuseet den 15 augusti, ett 30-tal personer deltog.

Styrelsen

Villberga hembygd föörening

Efter månadsmötet i januari visades en filminspelning och intervju från 1999 med föreningens tidigare ordförande Erik Strand. 16 medlemmar närvarande.

Föreningens årsmöte hölls den 4 mars i Enabygdsarkivet med 18 personer närvarande.

Månadsmötet i april hölls i Hembygdsgården med 16 medlemmar närvarande. Vi hade besök av Sten Korch som tjänstgjorde som kompanichef under andra världskriget. Han berättade om beredskapsårens vedermödor. Efter mötet serverades traditionell påskmat.

Nationaldagen firares i vanlig ordning den 6 juni, i år på Hembygdsgården. Fint väder och mycket folk närvarande. Komminister Anna-Katrin Sigfridson högtidstalade.

På midsommarafton hade vi en familjefest på Hembygdsgården i strålande väder. Mycket folk och dansuppvisning av Grillby folkdansgille.

Årets friluftsgudstjänst hölls den 18 juli. Efter gudstjänsten bjöds deltagarna på kaffe.

Sommarresan gick den 20 juli till älgparken i Morgongåva och därefter till Månkarbo där vi intog lunchen. Efter detta besökte vi Östervåla hembygd föörening.

Efter månadsmötet i oktober berättade Ella Lind om sina ungdomsår i södra Polen och om hemlandet och dess sedvänjor.

Efter månadsmötet i december hade vi besök av Eva Emanuelsson och Göran Källgården. De berättade om forskningen och arbetet i samband med skrivandet av deras bok "Gustaf".

Som vanligt jobbar en grupp i Enabygdsarkivet under vinterhalvåret med uppdateringar, registreringar och klippning av artiklar i ortstidningar.

Bengt Karlsson, ordförande

Wardsaetra & Gutasunds hembygdsförening

Under våren 2010 genomfördes fyra kvällsföreläsningar på Gottsundabiblioteket: Stabby gård – ett stadsnära jordbruk med Elisabeth Gauffin, framtiden i det gröna Uppsala presenterades av stadsträdgårdsmästare Lars Johansson, Elisabeth Liby föreläste om folkdräkten – en dräkt för folk förr och nu och sist ut var Anders Eriksson som berättade om den biologiska mångfalden eftersom 2010 var Biodiversitetens år.

I mars var det "pröva på"-klippning av fruktträd med Helena Åqvist, i april röjdes kring runstenen, i maj ordnades naturvandring vid Gottsundabergen med Anders Larsson, gökotta vid Lurbo tempel, inventeringspromenad till Fäbodarna med Roland Moberg samt i juni Linnéstigsvandring från Lurbo bro till Norby Soldattorp.

I juni anordnades även en bussresa tillsammans med Gottsundabibliotekets Vänner med besök vid Kvekgården och teatern "Mitt namn var Jan Fridegård" vid Biskops Arnö.

Aktiviteten "Promenera mera" genomfördes vid fyra tillfällen under våren: Nya Blåsenhusområdet, En liten bit av Svartbäcken, Luthagens parker samt Gränby backar.

Hösten startade med Kulturarvsdagen i september med vandring längs vår gamla häradsväg. Höstens föreläsningkvällar var tre till antalet: Jesper Larsson föreläste om fäbodar, Håkan Fogelfors talade om ogräsbekämpning i trädgårdstjappan och Stefan Nordin berättade om milstolpar i Uppsala län.

"Promenera mera"-gruppen besökte koloniområdet Flora Linnéa och Fålhagen, Murkelparken och Trädgårdsstaden samt kvarteret Munken och Stadsträdgården. Alla arrangemang var öppna för allmänheten.

Styrelsen

Västerlövsta Hembygdsförening

Västerlövsta Hembygdsförening har ca 400 medlemmar och en verksamhet som sträcker sig från Valborgsmäss till Hemafton i mitten av november.

Valborgsmässoafton var välbesökt med vårtal av kommunalrådet Carina Schöön och vacker sång av kyrkokören.

Här fanns också chokladhjul, blomsterlotteri, varmkorv och våfflor med sylt och grädde.

Vid vandring i årets by – Littersbo samt Bjørsbo och Turbo byar berättade Kenth Hansson och bybor kompletterade med minnesbilder och exempel.

Nationaldagen firades på hembygdsgården i Husmodersföreningen och Korpens regi.

Midsommarfirandet startade med smyckning av midsommarstången dagen före midsommarafton. På midsommaraftonen restes stången och dansen leddes av Roger och Birgit Eriksson. Vidare bjöds på underhållning för barn och vuxna, kaffeservering m.m.

Café Våfflan hade öppet fyra veckor under augusti månad. Varje dag serverades kaffe/the med våfflor, sylt och grädde, ett uppskattat inslag i orten.

På Kulturhusens dag var hembygdsgården öppen för visning.

I mitten av november avslutades säsongen med Hemafton då årets by för nästa år fick en första presentation av Kenth Hansson. Vi åt glödstekt sill med potatis och rågmjölsgröt med lingon och mjölk. Efteråt serverades kaffe och kaka.

Styrelsen

Östervåla Hembygdsförening

Att göra hembygdsvärdskapet synligt för att på det viset öka intresset och förståelsen för hembygdsarbetet bör vara vårt främsta mål nationellt sett. Att detta inte är det lättaste är vi nog många som är eniga om. Under 2010 provade Östervåla Hembygdsförening en, för oss ny marknadsföring. Vi skickade ut en inbjudan till Upplands alla hembygdsföreningar. Vi talade om vad vi hade att erbjuda och välkomnade föreningarna till Östervåla. Det gav bra resultat och vi kunde ta emot flera busslaster som hade hörsammat vår inbjudan. Något som andra föreningar kan prova, kanske?

Hus med Historia- projektet kom som en glad nyhet för Östervåla Hembygdsförening som ansökte och fick ett delbidrag för att lägga om taket på Offerbostugan på Mårtsbogården. Med ideella krafter och duktigt yrkesfolk från Bygg-Sven AB gick jobbet som en dans. Även en bussresa i Hus med Historia-projektets tecken gjordes på förbunds nivå och denna gjorde ett stopp vid Mårtsbogården. Upplandsmuseets duktiga expertis berättade om byggnader, interiörer och föremål ur en för oss ovanlig synvinkel. Det var mycket intressant och lärorikt att få bli guidad på sin egen hembygds gård av någon utomstående. Kan rekommenderas!

Även 2010 invigde vi en utställning i den gamla handelsboden Mårtsbogården.

Det var föreningens slöjdkommitté som förtjänstfullt ställde ut gamla bonader som broderats av ortens skickliga kvinnor under mer än 150 år, ofta med ett tankvärt citat eller ordspråk. Utställningen väckte stort intresse!

Östervålastämman genomfördes en tredje gång efter nystarten och antalet spelmän och besökare har fördubblats. Kanske var det en bra satsning att köra igång stämman igen, de nöjda spelmännen vittnar om det i alla fall. Vi hoppas också att de yngre ortsborna får tycke för folkmusiken och börjar spela för att föra detta kulturarv vidare. Vi väntar och ser!

Vi går nu in i nästa årtionde med tillförsikt! Verksamheten i föreningen och på Mårtsbogården rullar på och medlemmarna, arbetstimmarna och besökarna håller sig på en konstant nivå.

Mattias Landén, ordförande